

danne interessegrupper ikke manipulere med en hel befolkning.

Erfaringerne fra lande med folkeafstemning efter vælgerinitiativ viser i øvrigt, at lovproduktionen dæmpes, i modsætning til erfaringerne fra Danmark og andre repræsentative demokratier uden tilsvarende folkeafstemningsregler. Her øges lovproduktionen til stadighed, og ikke mindst mængden af ændringer til eksisterende lovgivning griber om sig.

Derudover viser udenlandske erfaringer, at folkeafstemninger er populære og skaber en større følelse af politisk ansvar hos befolkningen. I de lande, hvor regler herom findes, ses der ikke at foreligge ønsker om at ophæve reglerne.

5. Folkeafstemningers betydning for skattetrykket

Befolkningens ansvar øges ved folkeafstemninger. Vælgerne inddrages i at forholde sig til sammenhængen imellem de beslutninger, man træffer, og de økonomiske og sociale konsekvenser, der opstår. Befolkningen kan f.eks. vælge udgiftskrævende foranstaltninger, men kender prisen og har friheden til at fravælge.

I den forbindelse er der grund til at fremhæve, at det er overvejende sandsynligt, at indførelse af regler om folkeafstemninger vil få en skattedæmpende effekt.

Erfaringerne fra USA viser, at et flertal af de syv delstater, der har de højeste omsætningsskatter, mangler folkeafstemning ved vælgerinitiativ. Det samme er tilfældet for de fem delstater, der har den højeste indkomstskat. Blandt de syv delstater, som ikke har indkomstskat, har et flertal folkeafstemninger ved vælgerinitiativ. Fjernelsen af indkomstkatten i disse syv stater, som er Alaska, Florida, Nevada, South Dakota, Texas, Washington og Wyoming, har utvivlsomt sammenhæng med, at folkeafstemningsmuligheden påvirker politikerne til at udvise større forsigtighed over for de offentlige finanser.

Forholdene i Schweiz viser den samme tendens. Det offentlige skatteindtægter i Schweiz målt i forhold til bruttonationalproduktet, BNP, er blandt de laveste i Europa.

Også i Danmark er det sandsynligt, at den blotte adgang til afholdelse af vejledende folkeafstemninger vil præge de politiske beslutninger i retning af større økonomisk ansvarsbevidsthed. Det vil være politisk uklogt at bevilge afholdelse af udgifter, der af befolkningen betragtes som unyttige eller måske endog er i åbenbar modstrid med befolkningens ønsker.

6. Tidligere forslag om folkeafstemninger

Medlemmer af Fremskridtspartiets folketingsgruppe fremsatte den 2. april 1975 forslag til folketingsbeslutning om vejledende folkeafstemninger om kommunale anliggender (af Kjærulff-Schmidt m.fl., se Folketingstidende 1974-75, 2. samling, forhandlingerne sp. 2544 og 4720, og tillæg A sp. 3861, jf. Folketingets Årbog 1974-75, side 686 ff.

I beslutningsforslaget opfordrede Folketinget indenrigsministeren til at fremsætte lovforslag, der åbnede mulighed for, at kommunale anliggender kunne underkastes en vejledende folkeafstemning i kommunen på begæring af et mindretal af kommunalbestyrelsesmedlemmer og/eller et mindretal af de vælgere, der var optaget på valglisten i vedkommende kommune.

Ved 1. behandling af forslaget kunne indenrigsministeren erklære sig enig i den målsætning, der lå bag forslaget, hvorimod han ikke følte sig overbevist om, at den foreslåede løsning på tilfredsstillende måde ville føre frem til det ønskede mål. Også de øvrige partiers ordførere var i overvejende grad positive for så vidt angik det principielle sigte i forslaget, men havde betænkeligheder ved forslagets udformning.

Kommunaludvalget afgav ikke betænkning over forslaget inden folketingsårets udløb.

Den 16. marts 1977 fremsatte medlemmer af Fremskridtspartiets folketingsgruppe forslag til lov om folkeafstemninger i kommunerne (af Kjærulff-Schmidt m.fl., se Folketingstidende 1976-77, 2. samling, forhandlingerne sp. 709 og sp. 2979, og tillæg A sp. 3701, jf. Folketingets Årbog 1976-77, side 500 ff.).

Ifølge lovforslaget kunne ethvert spørgsmål, der var omfattet af det kommunale selvstyre, underkastes en vejledende folkeafstemning i en kommune, såfremt det begæredes af mindst 10 pct. af de på valglisten opførte vælgere eller mindst en tredjedel af kommunalbestyrelsens medlemmer.

Om baggrunden for lovforslaget hed det i de ledsagende almindelige bemærkninger bl.a.:

»Ved gennemførelsen af kommunalreformen reduceredes antallet af kommuner fra ca. 1.300 til 275. Storkommuneideen har gjort det umuligt at opretholde den tidligere nære kontakt imellem borgerne og de folkevalgte, og det er til dato ikke lykkedes at gennemføre foranstaltninger, der har kunnet erstatte den personlige kontakt mellem befolkningen og dens valgte repræsentanter.

Fremskridtspartiet har fra første færd arbejdet for hyppige folkeafstemninger som en nærdemokratisk foranstaltning. Et forslag til folketingsbeslutning om vejledende folkeafstemninger i kommunerne blev fremsat i folketingsåret 1974-75, 2. samling (. . .) Ved